

„Kolej Yesterday“

To bejvávaly na kolejích časy... když se ještě k mazání používala červená vazelína říznutá naftou nebo motorovým olejem, když jsme trávili čas na malých ústřednách s lahvičkou tetrachlóru a štětečkem a odpoledne nám bylo tak nějak divně a když kolejiště leckde vypadalo jako pole pomněnek, violek vonných, přesličky rolní a vlčího máku. V každé škvírci seděly našťvané vosy a byla místa, kde i zmije bydlely, spokojené, ukryté pod zabezpečovacím zařízením. Jaro vonělo sluncem, karbolou, ropnými produkty a nade vším se tetelil vzduch. A trávy bylo, trhala se ručně nebo se stříkala se čímsi, co ji spálilo na prach téměř ve chvíli, když na ni ta věc dopadla. Zkrátka *čas malin nezralých*, když ještě ekologie byla v plenkách, a na dráze už vůbec ne...

Tento úvod do prehistorie nakládání s nebezpečnými (chemickými) látkami je malým připomenutím problematiky, která s námi zůstává i přes plynutí času, ale dnes, místo krásných vzpomínek, je spojena spíše s ekologií, mimořádnými událostmi, tříděním odpadu a se soustavnou kontrolou, zda něco neuteklo a nezpůsobilo tak škody *voda – země – vzduch*. Je nutné si také občas připomenout, že všechny tyto chemické věcičky mají něco, jako *rodný list*, ve kterém se mj. dočteme o zásadách první pomoci a o způsobu jejich používání a likvidace. A nejen to, zkoušeli jste se někdy podívat do bezpečnostního listu třeba na seznam osobních ochranných pracovních prostředků? Nejspíš ne, protože jinak by po tělese dráhy mnohde pochodovaly bílé oděné postavy v jednorázových kombinézách, s brýlemi na očích, respirátory a v rukavicích – prostě něco, jako kombinace potápěče a návštěvy spadlé z nebe.

Podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, § 104, *není-li možné rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky*. Právě tak by tomu mělo být i při používání nebezpečných látek. Možná jste v tisku a televizi zaregistrovali debatu, zda glyfosáty jsou rakovinotvorné a věřte – nevěřte, právě tyto nebezpečné látky, při práci s některými postřiky proti plevelu dýcháte, dotýkáte se jich a možná je i polykáte, ať už při svačince nebo při pauzičce s cigárkem. Jsou to organické sloučeniny obsahující fosfor (šírokospektrální herbicidy), a i když byl glyfosát a přípravky jako je např. Roundup, schválen regulačními orgány po celém světě, stále přetrvávají obavy o jejich účincích na člověka a životní prostředí. Údajně se uvádí, že dokonce ani stonásobek expozice, ke které dochází při běžném používání glyfosátu, nepředstavuje nebezpečí pro lidské zdraví, ale např. Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny (IARC) v březnu 2015 zařadila glyfosát mezi *pravděpodobné* karcinogeny pro člověka. Doufejme, že již jsou nebo budou, co nejdříve nahrazeny jinou účinnou látkou a bezpečáci jako já budou klidně spát. V každém případě, používání jakýchkoliv nebezpečných (chemických) látek nám může způsobit nejen dýchací problémy a alergie, ale při dlouhodobém působení může zdravotních problémů zásadně přibývat. A vzhledem k tomu, že na dráze je chemie téměř na každém kroku, měli bychom trochu myslet i na sebe. Tím chci říct, že občasná kontrola, jestli dostávám vhodné ochranné pracovní prostředky, jejich důsledné používání a dodržování pravidel a pokynů zaměstnavatele vám zachrání zdraví a ani přírodě neškodí.

Kytky z kolejí téměř zmizely, ať už působením postřiků nebo suchem, vos a zmijů ubylo, i v kolejích je vás vidět stále méně. Prostě čas nezastavíš ani nevrátíš, jen ten vzduch nad pražci se tetelí dál...

...od té doby ta kolej

patří už dávno k Yesterday

Yesterday... Yesterday (text Michal Prokop)

Dana Žáková, oddělení BOZP